Pelikán

NOVOSADSKÝ OBČASNÍK

18. ročník 2. číslo December 2021

Blížia sa tie krásne chvíle vianočné,
v láske, šťastí, harmónii prežite ich spoločne.
Nie sú dôležité dary,
ale v novom roku nech sa Vám darí.
Zdravie nech slúži k spokojnosti
a dom aby ste mali plný hostí.

Viac informácií nájdete na internetovej stránke: **www.novesady.sk**

Milí naši čitatelia,

opäť sa Vám prihováram v období, ktoré nám sťažuje zákaz vychádzania, lockdown a mnohé ďalšie okolnosti súvisiace s pandémiou. Napriek ťažkej dobe, v ktorej žijeme, sa život v našej obci nezastavil. Svedčí o tom aj obsah článkov, ktoré sú dôkazom Vašej aktivity a našej práce.

V posledných týždňoch ste mohli zaregistrovať moje vystúpenia v rozhlase alebo v televízii, prípadne tlačové správy s obsahom mojich vyjadrení v internetových denníkoch. Bola som poverená občanmi a mestami nášho okresu upozorniť na nešťastne nadstavované pravidlá čerpania zdrojov Európskej únie pre obdobie 2021 a 2027. **Napriek skutočnosti, že rok programovacieho obdobia máme za sebou, neboli vyhlásené žiadne výzvy,** ktorých zdroje by pomohli zveľaďovať našu obec. Z rozhodnutia vlády sa rušia kancelárie, ktoré doteraz zabezpečovali potrebnú administratívu pre eurofondy a nové ešte nie sú založené. Za podvod na regiónoch považujeme aj poskytnutie sumy o 400 miliónov nižšej, ako v predchádzajúcom programovacom období, keď regióny mali k dispozícii viac ako 1,8 miliardy. Ešte v auguste 2021 vláda sľubovala 3,3 miliardy určenej pre mestá a obce z európskych zdrojov. Napriek nelichotivej situácii s dotáciami sa snažíme zveľaďovať našu obec z vlastných úspor.

Jedným z výsledkov nášho snaženia je **rekonštrukcia chodníka na hlavnej ceste.** Nikto z nás nepredpokladal, že k jeho poškodeniu došlo aj v dôsledku dažďových vôd, ktoré boli odvedené pod chodníkom z niektorých rodinných domov. Rada by som preto vyzvala všetkých obyvateľov našej obce, aby si odvod dažďových vôd zo svojich domov a nehnuteľností, riešili vsakovacími a vodozádržnými opatreniami v rámci svojich pozemkov. Odvádzanie týchto vôd na obecné pozemky je porušením stavebného zákona. Ďakujem za trpezlivosť a disciplínu všetkým, ktorí pocítili komplikácie v organizácii pohybu vozidiel a chodcov v lokalite dotknutej výstavbou. Vďaka Vašej ohľaduplnosti situáciu zvládame.

V budove zdravotného strediska sme ukončili **rekonštrukciu rozvodov kúrenia a vybavenia kotolne.** Rekonštrukciou sme zabezpečili stabilný tepelný komfort detským a aj dospelým pacientom a v neposlednom rade aj našim lekárkam a sestričkám, ktorým ďakujem za pochopenie pri rekonštrukčných prácach. Na budúci rok máme pripravenú **rekonštrukciu elektrických rozvodov** v tejto budove. Vybavenie ambulancií potrebnou technikou je možné len pri moderných elektroinštaláciách a v neposlednom rade aj pri zabezpečení budovy alarmami. O zmenách v ordinačných hodinách, ktoré si táto rekonštrukcia vyžiada, Vás budeme včas informovať obvyklými spôsobmi.

Práve v súvislosti s **Vašou informovanosťou** chcem pripomenúť mobilnú aplikáciu „**V obraze**“, ktorú si môžete stiahnuť do svojich mobilných zariadení prostredníctvom aplikácie Obchod Play. Vždy po zverejnení nových dôležitých oznamov na našej webovej stránke Vás táto aplikácia upozorní na novinky. Tiež pripomínam systém **Florián**, prostredníctvom ktorého môžete byť informovaní **SMS správami**. Do tohto systému sa dá prihlásiť formou návratky u kultúrnej referentky Révayovej. Obidva informačné systémy fungujú už niekoľko rokov a napriek tomu mnohí z Vás týmito informačnými výhodami ešte nedisponujú. Dnešné rýchle zmeny v našich životoch si vyžadujú kvalitnú informovanosť. Preto Vám odporúčam využívať okrem obecného rozhlasu, vývesných tabúľ v obci alebo návštevy našej webovej stránky aj vyššie uvedené možnosti.

Pripravujeme zmeny v oblasti odpadového hospodárstva. Pre korektné nadstavenie systému potrebujeme najskôr dostatok informácií z oblasti nakladania **s komunálnym odpadom**. V rámci Ponitrianskeho združenia obcí pre separovaný zber, ktorého sme členom, sa členské obce dohodli na zavedení systému monitorovania komunálneho odpadu formou **váženia každej nádoby.** Z tohto dôvodu Vám odporúčame pri nákupe novej nádoby nakupovať schválené typy nádob v plastovom vyhotovení. Kovové nádoby sa nebudú dať označiť čipom a bude postupne potrebná ich výmena. Našu pozornosť si odpady vyžadujú aj preto, lebo v roku 2023 bude predpokladaná cena za tonu komunálneho odpadu 100 €, z dôvodu zavedenia povinnosti dotrieďovať uvedený odpad po vyzbieraní. V súčasnosti platíme 49,40 €, pretože vozidlá komunálny odpad vysýpajú priamo na skládku bez ďalšej úpravy.

Považujem za dôležité Vás včas informovať o mojom rozhodnutí nekandidovať v nasledujúcom volebnom období. Práca v prospech obce tri volebné obdobia bola veľmi zaujímavá. V tejto práci sa nikto nemôže sťažovať na stereotyp. Je však veľmi časovo náročná a ja by som rada viac času venovala svojej rodine. Verím, že ešte budem mať príležitosť prihovoriť sa Vám naživo a bude priestor poďakovať sa všetkým, ktorí sa podieľali na úspechoch našej obce za posledných 12 rokov.

K blížiacemu sa vianočnému obdobiu Vám želám najmä pevné zdravie, pokoj a pohodu vo Vašich rodinách. Verím, že v roku 2022 budeme mať dostatok síl na to, aby sme vládali čeliť výzvam, ktoré pred nás postaví.

Silvia Halvoníková
starostka obce

2x ročne – vydáva Obec Nové Sady, IČO: 00308340. Redakčná rada: Mgr. Denisa Révayová, Mgr. Mário Ručkay, Emília Krčmárová, Eva Marečková, Peter Náhlik, Mgr. Ivana Fojtíková, Grafická úprava: Adverti, s.r.o. - Mgr. Patrik Mareček.
Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, 951 24 Nové Sady 177.
Tel.: 037/7894863, e-mail: obecnyurad@novesady.sk, internetový portál: www.novesady.sk,
Evidenčné číslo: EV 3740/09, ISSN 1339-1739, Tlač: Adverti, s.r.o.

Je tu ten čas vianočný...

Horeli štyri sviečky na adventnom venci, tak ticho, že bolo počuť, ako si sviečky začali rozprávať:

Prvá sviečka vzdychla a povedala: "Volám sa Mier, moje svetlo síce svieti, ale ľudia žiaden mier nedodržujú." Jej svetlo bolo čím ďalej tým menšie, až úplne zhaslo.

Svetlo druhej sviečky sa zakmitalo a sviečka povedala: "Volám sa Viera, som ale zbytočná, ľudstvo nechce nič o Bohu vedieť, nemá preto cenu, aby som svietila." Prievan zavial miestnosťou a druhá sviečka zhasla.

Ticho a smutne sa ku slovu prihlásila tretia sviečka: "Volám sa Láska, už nemám silu, aby som horela, ľudia ma odstavili stranou. Vidia len sami seba a žiadnych iných, ktorých by mali radi." A s posledným záchvevom zhaslo i toto svetlo.

V tom vošlo do miestnosti dieťa a pozrelo sa na sviečky a povedalo: "Vy musíte predsa svietiť a nie byť zhasnuté!" A skoro začalo plakať.

V tom sa prihlásila k slovu i štvrtá sviečka a povedala: "Neboj sa! Ak svietim ja, môžem i ostatné sviečky znovu zapáliť. Volám sa Nádej." Dieťa zapálilo od tejto sviečky pomocou zápalky znovu ostatné sviečky.

Plameň Nádeje by nikdy nemal v našom živote vyhasnúť. A každý z nás by mal plamene: Mieru, Viery, Lásky a Nádeje neustále udržiavať horiace. Preto Vám všetkým i Vašim rodinám želáme, nech Vaše plamienky nevyhasnú v srdciach, nech máte stále plamienky mieru, viery, lásky a nádeje, nech ste spokojní a šťastní.

Iný príbeh nám hovorí toto.

V súčasnosti sa používajú adventné vence so sviečkami rôznych farieb, mali by však byť fialové alebo tmavomodré, pripomínajúce liturgickú farbu adventu. Sviečky a stuhy na venci by tak mali byť fialové s výnimkou tretej v poradí – tá je totiž zasvätená priateľstvu a mala by byť ružová. Vedeli ste, že sviečky by sa mali zapaľovať proti smeru hodinových ručičiek? Časté sú i vence s piatou, bielou sviečkou uprostred. Tá sa zapaľuje na Štedrý deň a symbolizuje Ježiša Krista.

K adventu patrí tiež pôst, žiadna hlučná zábava či ohováranie. Odporúča sa návšteva rannej omše a konanie dobrých skutkov.

Prvá sviečka sa zapaľuje v prvú adventnú čiže tzv. železnú nedeľu. Sviečka sa volá Nádej. Podľa starých zvykov by ju malo zapáliť najmladšie dieťa rodiny.

Druhá sviečka sa zapaľuje sa na druhú, tzv. bronzovú adventnú nedeľu. Sviečka sa volá Mier. Podľa starých zvykov by ju malo zapáliť najstaršie dieťa rodiny.

Tretia sviečka sa zapaľuje na tretiu alebo striebornú nedeľu. Sviečka sa volá Priateľstvo a mala by byť ružovej farby. Na tretiu adventnú nedeľu podľa zvyklostí zapaľuje sviečky matka rodiny.

Štvrtá sviečka sa zapaľuje na zlatú nedeľu, Sviečka sa volá Láska. Podľa tradícií sviečky na štvrtú adventnú nedeľu zapaľuje sviečky otec rodiny.

Piata sviečka sa zapaľuje na Štedrý deň po západe slnka. Je biela a je zasvätená Kristovi. Na moderných vencoch chýba alebo sa dáva do stredu.

Ako to v skutočnosti s adventnými vencami je, necháme na každého viere, tradíciách a zvyklostiach. Všetkým Vám však prajem krásne, pokojné a ničím nerušené vianočné sviatky.

redakcia

Konečne sú tu...

Jedna z najčastejších otázok, aké si kladieme v tohtoročnom advente, určite je, ako budú vyzerať tieto vianočné sviatky.

Jedno sa zdá byť isté. Budú iné ako tie predchádzajúce. Iné ako bol celý uplynulý rok. Iné aspoň navonok. Záleží iba na nás, aby vnútorne boli rovnaké, trebárs trochu bohatšie, bližšie pôvodnej myšlienke a atmosfére sviatkov pokoja a dobrej vôle.

Napríklad i pri zastavení sa pri nasledujúcom príbehu.

V nespočetných hrozných vojnách prežili ľudia nespočítateľné množstvo štedrých večerov, kedy vianočnú atmosféru domova nahradil strach o holý život, zdravie a čistá hrôza zákopov.

Dejiny pri tom zaznamenali jeden vianočný zázrak – prvé Vianoce vojny roku 1914, kedy v niektorých úsekoch západnej fronty došlo k spontánnemu prímeriu, pri čom si britskí a nemeckí vojaci zaspievali koledy a vymenili skromné darčeky, aby hneď na druhý deň ráno rozptyľujúce sa sentimento Tichej noci vystriedalo štvorročné zúrivé furioso krvavej paseky. O tomto malom zázraku počul asi každý, ale i "malé dejiny" sú písané množstvom, bohužiaľ, nezaznamenaných malých zázrakov, kedy sa zlo a neľudskosť zastavila pri dverách.

Bitka o Ardény v zime 1944/45 – posledný pokus nacistického Nemecka protiofenzívou zvrátiť priebeh vojny. Miestami sa podarilo spojenecký odpor preraziť a postupovať. Ale 24. decembra, kedy sa odohral náš príbeh, už spojenci začali zatláčať Nemcov naspäť. Pri tom dochádzalo aj k rôznym prekerným situáciám a zmätkom.

V malom domčeku pri nemecko – belgických hraniciach sa chystali dvanásť ročný chlapec s matkou na jednoduchú vojnovú štedrovečernú večeru, keď tu v ich dverách stáli traja americkí vojaci. Jeden bol vážne zranený. Boli vyčerpaní a zúfalí, premrznutí na kosť. Za ukrývanie nepriateľa hrozila v tej doba guľka. Našťastie ich táto Nemka pozvala dovnútra a začala ošetrovať ich rany. V zapätí niekto zaklopal na dvere. V tme stáli štyria nemeckí vojaci, tiež premrznutí, stratení a hladní. Hoci žena vedela, že rodina môže byť na mieste zastrelená, riskla to. Povedala nemeckým

vojakom, aby odložili zbrane. V tento posvätný večer, nikto nikoho nebude zabíjať. Po malom zaváhaní nemeckí aj americkí vojaci žene odovzdali svoje zbrane. Chlapec s matkou priniesli na stôl všetko jedlo, čo doma mali, a podelili sa aj o vianočného kapra.

Ráno, keď sa zranený Američan čiastočne vzchopil a vonku prestalo snežiť, Nemci nasmerovali Američanov späť k ich líniám a poradili im ako sa majú vyhnúť nebezpečným miestam a mínovým poliam.

Takéto malé zázraky, keď navzdory protivenstvu zvíťazí súcit a obyčajná ľudská láskavosť, mi pripadajú v niečom dôležitejšia, než veľkolepé príbehy veľkých dejín.

A že z každého dobrého príbehu plynie akési ponaučenie?

Všetci ho dobre poznáme. Ale to, aby sme boli k sebe v našich "malých dejinách", zvlášť v tejto covidovej dobe, láskaví a súcitní, nestačí len hovoriť. Bolo by dobré to aj praktizovať v každodennom živote. Veď v podstate dejiny sú produktom činnosti ľudí a naším správaním ich môžeme trochu zmeniť na lepšie alebo aspoň znesiteľnejšie a stráviteľnejšie.

Takže aké budú tohtoročné Vianoce ?

Ja dúfam a každému prajem presne také, aké si ich vysníval.

Šťastné a veselé.

Peter Matulník

Knižnica v novom šate

Boli to približne 4 roky, kedy bola knižnica zavretá. Najskôr rekonštrukcia, potom požiar, ďalšia rekonštrukcia, až pokým sa nám znovu podarilo otvoriť knižnicu. A hneď s veľkou parádou – s novými knižkami a s novými regálmi.

Po presťahovaní knižnice sme začali s inventarizáciou všetkých kníh, čo je, priznávam, veľká fuška. Každú jednu knihu sme museli otvoriť, prezrieť či nie je poškodená a zaradiť. S ťažkým srdcom sme museli niektoré knihy vyradiť. A to Vám poviem, nebolo ich málo.

Vďaka dvakrát získanej dotácii z Fondu na podporu umenia sme však mohli nakúpiť nové tituly, z čoho sa veľmi tešíme.

To však nebolo všetko. Obec nakúpila aj nové regály, ktoré nám priestor oživili, zväčšili a hlavne zútulnili. Pri ich stavaní nám pomáhali dobrovoľníci, ktorým chceme zo srdca poďakovať, že prišli vo svojom voľnom čase v najväčších horúčavách, poskladali regály a pomohli mi dať knižnicu dokopy.

A tak sme mohli knižnicu otvoriť.

Znovu zozbieravame knihy, ktoré ste mali vy, milí čitatelia, požičané a ktoré ste nám teda takýmto spôsobom uchránili pred zničením, za čo Vám zo srdca ďakujeme.

Taktiež radi uvidíme v knižnici aj nové tváre, ktoré potešia v najbližších studených dňoch naše nové i staré knihy. V budúcom roku chystáme aj nejaké prekvapenia, ak to situácia a opatrenia dovolia, takže sa máte na čo tešiť.

A aby ste nezabudli, knižnica je otvorená každý pondelok od 13:30 do 17:00 hod. a každú stredu od 13:00 do 17:00 hod. Zápisné na kalendárny rok pre deti a študentov je 1€ a pre dospelých 2€. Tešíme sa na Vašu návštevu.

knihovníčka

Športom k trvalému zdraviu

Viackrát sa mi stalo, že ste za mnou prišli, aby som vybavila nejaké spoločné cvičenia v obci. Nakoľko som žiadneho trénera nepoznala, bolo obtiažne niekoho zohnať. Ja sama som začala pravidelne cvičiť asi posledný pol rok a zistila som, že ma to napĺňa. Preto som sa rozhodla motivovať k cvičeniu aj Vás, a tak som zorganizovala kruhové tréningy.

Najskôr som sa obávala, či o niečo takéto bude vôbec niekto stáť. Doba je dnes iná, ľudia sú pohodlní a ani súčasné opatrenia nám moc neprajú. Po príspevku na sociálnej sieti som zistila, že záujem je veľký, tak som cvičenie rozdelila na dva dni.

A tak prišiel náš prvý spoločný tréning. Priznávam, bola som veľmi nervózna. Po potlesku na záver cvičenia som si však povedala, že tomuto sa chcem venovať. Chcem motivovať ľudí, aby sa hýbali a žili zdravšie. Nakúpila som pomôcky na cvičenie, ktoré pri tréningoch využívame. Podarilo sa nám usporiadať len štyri tréningy, ale podľa slov cvičiacich, stáli za to. Ja som si to ako precvičovateľka veľmi užila.

Dúfam, že aj Vás cvičenie bavilo. A kto nevyskúšal, snáď sa po uvoľnení opatrení vidíme.

A nezabúdajte – pot je len plačúci tuk!

Denisa Révayová

Nemí svedkovia histórie našej obce

O našej obci sa už popísalo veľa rôznych článkov v knihách, novinách či rôznych časopisoch. Myslím si, že právom. Veď popri Radošine a Veľkých Ripnian boli vždy jedným z centier kultúrneho, spoločenského, politického a hospodárskeho života v Radošinskej doline. Niekedy sa zdá, že už nie je ani o čom písať. Preto som sa rozhodol napísať pár článkov, hlavne pre mladšiu generáciu. Pár článkov o nehnuteľnostiach, ktoré nám pripomínajú vývojové obdobia rozvoja našej obce. Nie som žiadny historik, ale pokúsim sa napísať niečo, na čo si pamätám z mojich mladších rokov z rozprávania starších, ktorí už nie sú medzi nami, a z literatúry, ktorá mi bola dostupná.

Pre prehľadnejšie zdokumentovanie jednotlivých nehnuteľností som ich rozdelil do štyroch skupín podľa ich charakteru užívania.

1. Pamätníky významných udalostí
2. Sakrálne stavby
3. Stavby všeobecného charakteru
4. Stavby, ktoré už zanikli z dôvodu fyzického opotrebenia alebo ustúpili novej výstavbe či modernizácii.

Pri písaní som okrem spomienok použil aj nasledovnú literatúru:

J. Čukan ml., P. Michalík, E. Krčmárová, M. Sako – Nové Sady 1156-2006

František Lübke – Pamätná kniha obce Nové Sady 1930-1945

Andrej Kvas – Dejiny ev. a. v. cirkevného zboru v Nových Sadoch

Rudolf Timotej Pavlík – História dóminus in Nové Sady

Šimko, Bagyay, Dubovský – Školská kronika 1924-1945

Kominarec, Zábražný – Školská kronika Cerovíny 1943-1966

Pamätníky významných udalostí

Socha slobody

Po skončení I. svetovej vojny a novom usporiadaní hraníc v Európe vznikla 28. októbra 1918 prvá samostatná Československá republika /ČSR/. Bolo to vôbec prvé štátoprávne usporiadanie, v ktorom si mohli Slováci a Česi po viac ako tisícročnom područí uplatniť národnú svojbytnosť a materinský jazyk v úradnom styku i v školstve. Túto udalosť nám pripomína naša socha slobody, ktorá je v súčasnosti umiestnená na križovatke ciest na „Funcín“ a Cerovíny. Socha bola postavená v roku 1928 pri príležitosti 10. výročia vzniku prvej ČSR. Ústredným mottom sochy je vyrytý nápis: Spomínaj poroby a váž si slobody. Pôvodne bola socha umiestnená na križovatke ciest k evanjelickému kostolu a na Cerovíny, až neskoršie bola prevezená na dôstojnejšie miesto, kde stojí dodnes.

Pamätník padlých

Po vybudovaní sochy slobody sa miestna osvetová komisia v roku 1936 rozhodla osloviť obecné zastupiteľstvo s myšlienkou vybudovať pamätník padlých spoluobčanov v 1. svetovej vojne. Táto myšlienka bola úspešne prijatá a našla veľkú odozvu aj u občanov, ale hlavne u pozostalých rodín padlých. Na základe tejto výzvy sa uskutočnila aj verejná finančná zbierka, do ktorej prispeli pozostalí čiastkou 1760 Kčs, občania obce 1824 Kčs, verejné spolky a sponzori 5345 Kčs a samozrejme aj obecný úrad, ktorý zabezpečoval aj rôzne pomocné práce a organizáciu výstavby. Stavba bola započatá 7. marca 1936 a slávnostne odovzdaná 6. mája 1937. Stavbou bola poverená kameňosochárska firma – Anton Jaskulka z Topoľčian. Základ pod stavbu zhotovil staviteľ zo Šarfie (Nitrianska Blatnica) Štefan Novotný. Na pomníku je vyrytých 21 mien padlých v 1. svetovej vojne. Pomník sa nesie v znamení motta, ktoré je vyryté na pomníku: Slzy a žiaľ pominú, vďaka a spomienka na Vás trvaj večne. Áno ďakujeme Vám za to, že ste za nás obetovali to najcennejšie čo ste mali, Vaše mladé životy.

Pamätník je umiestnený na križovatke ciest k evanjelickému kostolu a na Cerovíny na obecnom pozemku, ktorý bol pôvodne veľmi zanedbaný, podmočený spodnými vodami a semenišťom burín, komárov a nepríjemného zápachu, čo neslúžilo ku cti obce. Skultúrnenie tohto pozemku nastalo v rámci výstavby pamätníka, keď bolo vysadených aj 20 kusov líp a 4 kusy „smutnej“ vŕby. V rámci odvodnenia pozemku tu bolo vybudované aj malé jazierko, ktoré zároveň slúžilo v prípade potreby aj ako požiarna nádrž. Nachádzali sa tam aj lavičky k tichému posedeniu vo vybudovanom miniparku. Žiaľ, zub času a necitlivé zásahy spôsobili, že bolo jazierko zasypané a uvrhnuté do zabudnutia.

Socha Ježiša Krista

Po viac ako šesťdesiatich rokoch od vybudovania Pomníka padlých sa Obecný úrad v Nových Sadoch v spolupráci s Rímskokatolíckou cirkvou a Evanjelickou cirkvou augsburského vyznania dohodli pri príležitosti milénia dvojtisíceho výročia narodenia Ježiša Krista na vybudovaní pamätnej sochy. Socha bola odhalená 30. septembra 2000 a zároveň bola posvätená predsedom Konferencie biskupov Slovenska Františkom Tondrom za Rímskokatolícku cirkev a biskupom Ivanom Osuským za Evanjelickú cirkev augsburského vyznania. Zároveň sa prihovorili k občanom, ktorí sem prišli zo širokého okolia.

Zhotovením sochy bol poverený bratislavský akademický sochár Miloš Vavro. Výstavba bola financovaná z finančných zdrojov obecného úradu, spomínaných cirkví a veľmi ochotných sponzorských firiem, za čo im všetkým patrí úprimná vďaka.

Pamätné tabule

Ján Ďurka – Silan

Nové Sady sa môžu pochváliť aj tým, že sa tu narodil významný slovenský básnik a zároveň rímskokatolícky kňaz Janko Ďurka – Silan. Popri tom, že bol v prvom rade kňazom, bol zároveň aj popredným predstaviteľom básnickej katolíckej moderny. Aj napriek jeho podlomenému zdraviu a nelichotivým rodinným pomerom sa mu podarilo ukončiť teologické štúdium a následne pôsobiť ako kňaz vo viacerých farnostiach. Až nakoniec v roku 1949 nastúpil do služby vo Važci, kde je aj pochovaný. Tu pôsobil až do svojej smrti do 16. mája 1984.

Na pamiatku Janka Silana bola dňa 18. novembra 1990 odhalená pamätná tabuľa na jeho rodnom dome v Nových Sadoch – Sila. Na odhalení sa zúčastnili obyvatelia zo širokého okolia ako aj významní predstavitelia cirkevného aj literárneho života na Slovensku.

Tabula oslobodenia

Pri písaní týchto spomienok však musím konštatovať, že jedna tabuľa, ktorá nám pripomínala oslobodenie našej obce dňa 1. apríla1945 na Veľkonočnú nedeľu, žiaľ, bola odstránená a zároveň aj zneuctená pamiatka tých, ktorí položili život za našu slobodu. Veď za to, čo sa udialo po roku 1948 oni nemôžu a preto verím, že opäť raz niekto nájde odvahu a umiestni ju na budovu zdravotného strediska, kde bola pôvodne osadená.

Ladislav Slávik

Noc v múzeu

Ako je už v obci dobrým zvykom, tak aj tento rok sme zorganizovali podujatie Noc v múzeu. Nebolo to tak úplne v noci, ale už sme sa tomu aspoň trošku priblížili. Začali sme v krásne slnečné júlové sobotňajšie popoludnie. Priznám sa, účasť som čakala takú „klasickú“. Avšak nakoľko nás propagovali aj iné stránky na sociálnych sieťach, zostala som veľmi prekvapená. Príjemne, samozrejme. Ale poďme na to od začiatku.

Podujatie začalo klasickými obyčajnými prehliadkami kaštieľa. Počkať, obyčajnými? V kaštieli nás sprevádzala samotná Snehulienka. A v každej miestnosti bol vytvorený nový neobyčajný príbeh. Či už to bol príbeh Maximiliána II. a jeho fontány dokazujúcej pravú lásku alebo príbeh Gulliverových ciest. Vo vrchnej časti sme mohli vidieť bábky z divadelného predstavenia Luskáčik, Mauglí, Čin – Čin, O múdrom kohútikovi či ČU ČIN ČAU. Dokopy tu boli vystavené divadelné bábky piatich profesionálnych bábkových divadiel pôsobiacich na Slovensku. Celú výstavu nám zapožičalo Slovenské národné múzeum – Múzeum bábkarských kultúr a hračiek hrad Modrý Kameň.

To však nebolo všetko. Vo večerných hodinách sme pokračovali bábkovým predstavením pre deti s názvom „Myšky sa hrajú“. Tie staršie deti však aj naďalej čakali v rade, pretože vo vnútri sa chystalo niečo veľké.

Celý kaštieľ sme zatemnili a vo vnútri chodili len s čelovkami. Každá miestnosť bola ozvláštnená strašidelnou postavou. Či sa nám podarilo deti naľakať, to nech povedia sami. Ako sprievodkyňa však môžem povedať, že párkrát kričali i dospelí. Najviac sme sa zapotili v poslednej časti prehliadky, kde na nich čakal sám Pennywise z filmu IT. No nebolo nám všetko jedno ani pri strašidelnej Červenej Čiapočke, mníške či Samare z hororu Kruh. Aj z nás sprievodkýň sa na chvíľu stali strašidelné postavy. Stretnúť sme mohli aj postavu básnika Janka Silana. Všetkým dobrovoľníkom zo srdca ďakujem za pomoc a skvelý zážitok, veľmi sme si to užili.

A všetkým návštevníkom ďakujem za účasť. Dúfam, že sa vidíme aj o rok.

Denisa Révayová

Letné kino

Toto podujatie sa, dúfam, stane v obci tradíciou. Nie je nič lepšie ako si sadnúť v teplý letný večer von s priateľmi a rodinou a pozerať filmy. Kúpiť si pukance a nápoj a len tak sedieť a užívať si večer. Tento rok sme letné kino ozvláštnili a spojili sme ho s „Rozprávkovou prehliadkou kaštieľa“, nakoľko sme mali nainštalovanú výstavu z Múzea bábkarských kultúr a hračiek hradu Modrý Kameň. Keďže sme mali veľmi dobrú odozvu na strašidelné prehliadky z podujatia Noc v múzeu, rozhodli sme sa zakomponovať aj tie.

Premietanie pod holým nebom sme začali rozprávkou pre deti s názvom Dve a pol kačky. Tu nás, bohužiaľ, zradila technika, nakoľko sa prehriala. Premietanie sme boli nútení premiestniť do podkrovia kaštieľa, ale na zážitku z rozprávky to neubralo. Po odstránení komplikácií sa pokračovalo romantickým filmom Ktorý je ten pravý?, ktorý zaujal skôr ženské obecenstvo. Na záver večera bol pre všetkých pripravený horor Vadí nevadí.

Podujatie bolo realizované s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Denisa Révayová

Jeseň, pani bohatá

Postup ročných období nezastaví nič. Tak ako sme sa po zime tešili na jar a leto, tak musíme prijať, že aj leto ustúpi a prenechá svoje miesto jeseni.

Tú si však všetci predstavujeme po svojom, no určité spoločné rysy nájdeme vždy. Niekto si predstaví nízke teploty a upršané dni, iný zas hrubé farebné svetre, zubaté slnko a žlté listy. Kedy jeseň prichádza naozaj, teraz už len ťažko presne povieme. Tak postupne. Po tom, ako prejde babie leto.

Niekedy, keď predpovede počasia neboli až tak v kurze, sa našim starým a prastarým rodičom podarilo vcelku úspešne pozorovať správanie prírody. Sledovali zvieratá, rastliny a prírodné úkazy a dokázali tak odhadnúť najvhodnejšie termíny pre nich najdôležitejšie udalosti či aká bude zima alebo úroda v ďalšom roku.

Veď pozrime sa na niektoré z nich:

Lastovičky na odletu, koniec babiemu letu.

Na svätého Cypriána chladno býva často zrána.

Ak noc chladná je pred Michalom, tuhá zima príde cvalom.

Ak sú na Michala lastovičky tuná ešte, tak sa tuhej zimy, ľudia, viac netešte.

Septembrový dážď, poliam potrava, vinohradom otrava.

Za peknou jeseňou nasleduje tuhá zima a úrodný rok.

Keď na Katarínu stojí hus na ľade, na Vianoce bude stáť na blate.

Okrem pranostík nám po našich predkoch zostali aj rôzne zaujímavé tradície, ktoré sa spájajú s jesenným zberom úrody. Napríklad také dožinky ako oslava ukončenia žatvy, ktorá mala magickým silám dopomôcť k lepšiemu budúcemu roku. Alebo vinobranie, ktoré taktiež symbolizovalo oslavu ukončenia zberu. A tradičné jesenné a zimné páračky. Táto „spoločenská udalosť“, kde sa stretli príbuzné a susedy a spolu sa venovali páraniu peria, ktoré celý rok zbierali, slúžila aj na šírenie príbehov, tradícií a samozrejme klebiet. Nesmieme však zabudnúť ani na sviatky, ktoré sú pre jeseň typické a to Sviatok všetkých svätých a Pamiatka zosnulých alebo inak nazývané dušičky. Aj toto všetko predstavuje jeseň.

Dnes je ale doba iná. Počasie je premenlivejšie, práce na poliach je menej, ľudia sú v chladnom počasí doma na mobiloch. O to viac nás potešila aktivita dobrovoľníkov, ktorí sa rozhodli skrášliť našu obec. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať našim šikovným pomocníkom, ktorí sa podujali na výzdobu našej obce jesennými dekoráciami.

Patrí Vám jedno obrovské ďakujem.

Denisa Révayová

Rytierske slávnosti

Letné prázdniny sme odštartovali podujatím s názvom Rytierske slávnosti, ktoré sa uskutočnilo v slnečnú sobotu 10. júla. Pre deti boli pripravené tematicky ladené súťaže a športové úlohy. Každý rytier a princezná po ich splnení a získaní všetkých pečiatok na súťažnú kartičku dostali balík odmien.

Rytieri si mohli vyskúšať strieľanie z luku, strieľanie z katapultov, pretlačiť kata, premôcť rytiera v ťahaní lanom či prekabátiť prešibanú cigánku. Princezné sa tiež nedali zahanbiť a splnili aj ťažké rytierske úlohy. Počas podujatia sa nám podarilo zorganizovať aj rytiersky flashmob, ktorý spojil všetky detičky. A tak sme si všetci spolu zatancovali na známu pesničku Jerusalema.

Rytieri i princezné odchádzali šťastní zo zážitku a z darčeku. My, organizátori a dobrovoľníci, šťastne unavení s dobrým pocitom na srdci, že sme zvládli potešiť a zabaviť deti v tomto ťažkom období.

Podujatie sme organizovali s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Denisa Révayová

Športová kritika

V športových kluboch na Slovensku, či sa bavíme o profesionálnom, alebo amatérskom športe, nie je všetko ideálne. Často možno máte pocit, že klub nerobí dosť pre vaše dieťa, pre vás. Určite si každý vie predstaviť lepšie fungovanie klubu. Je váš pohľad správny? Ako funguje klub z pohľadu financií?

Väčšina klubov funguje ako občianske združenie alebo príspevková organizácia samosprávy. Na Slovensku neexistuje klub, ktorý by vykazoval za svoju činnosť zisky. Amatérske kluby sú odkázané na dotácie od samosprávy, sponzorské dary alebo 2% od vás. Poskytnuté financie z rozpočtu obce nejdú na obohatenie ľudí, ktorí sa starajú o chod klubu. Celá časť sa použije na to, aby hráči, teda prípravka zastúpená hojným počtom detí, dorastenci a muži, mali kde športovať, aby mali pomôcky k tomu potrebné, dresy a objekt, kde sa môžu v teple a bez toho, aby im padala omietka na hlavy a nemali cencúle na nose, aj v kľude osprchovať.

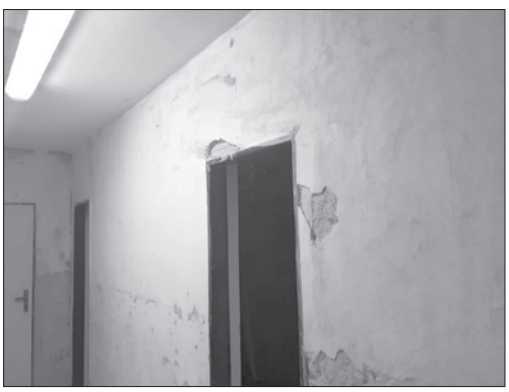
A ako funguje športový klub z pohľadu personálu? Vo veľkých profesionálnych kluboch tvorí personál najväčšiu časť osadenstva, podotýkam, platenú. V amatérskom klube? Jedna osoba vykonáva viac funkcií ako upratovačka, práčka, údržbár a mnoho iných funkcií bez nároku na finančnú odmenu a na úkor svojho voľného času. Aby mohli tréneri v kluboch odovzdať vášmu dieťaťu skúsenosti a naučiť ich nové zručnosti, často odbiehajú zo svojich civilných zamestnaní. Nehovoriac o tom, že venujú čas vašim deťom namiesto toho, aby sa venovali svojim vlastným.

A tí, ktorí sa starajú o chod klubu? Ak by tam neboli, nebol by harmonogram tréningov, nebola by pokosená tráva, nemal by kto zabezpečiť, aby boli vyprané dresy a čo je podstatné, nikto by nevybavil dotáciu od samosprávy, štátu, zväzu, sponzorov napríklad na to, aby sa mohlo počas tréningu svietiť, v lete polievať tráva a v zime kúriť v budove. Napríklad aj v novosadskom klube vďaka týmto ľuďom naposledy prebehla rekonštrukcia vnútorných priestorov a toho času prebieha rekonštrukcia kúpeľne.

Všetci sú dobrovoľníci. Nikto nie je finančne odmeňovaný. Ničím nevyvážite snahu ľudí, čo tam sú a starajú sa. Patrí im moja vďaka.

Chcete zlepšenie? Pomôžte! Určite každý z nás má schopnosť pomôcť buď manuálne (brigáda), materiálne (kúpou drobností) alebo myšlienkou (nápad na zlepšenie). No jedno si treba uvedomiť, nekritizujte, keď neviete. Ľudskosť na prvom mieste.

človek, ktorý do vecí vidí

Ide zima, ide mráz; kam sa chrípka, kam schováš...?

Prečo by sme nemali zabúdať ani na chrípku?

Denno – denne viac ako dva roky počúvame zovšadiaľ o Covid – 19 a posledný rok sa nesie v znamení informácií ohľadom očkovania. Akoby išli do úzadia iné choroby, ktoré tu s nami boli a aj ostali. Len preto, že „nadvládu" v informáciách prebral Covid, nemali by sme zabúdať na jedno iné infekčné ochorenie, ktoré sa tiež šíri prenosom z infikovaného človeka a spôsobuje chorobu s podobnými príznakmi. Tipujete správne, je to chrípka. Ale tá ozajstná chrípka, nie to, čo sa väčšinou ľudovo chrípkou len nazýva – ak niekto posmrkáva a tečie mu z nosa, škriabe ho hrdlo. To chrípkou nie je. To je prechladnutie.

Aký je rozdiel?

Chrípka zväčša prichádza náhle, z plného zdravia vás úplne skolí, objaví sa vysoká teplota až horúčka do 40°C, človek má pocit, akoby ho prešiel parný valec, bolia ho svaly, kĺby, nastane pocit letargie. Môže sa pridružiť bolesť hlavy, zimnica. S takou chrípkou sa vám niekoľko dní z postele vôbec nechce.

Chrípka je podobne ako Covid – 19 vírusové ochorenie, takže antibiotiká na chrípku nezaberajú. Liečba v podstate len tlmí príznaky, dôležitý je oddych, dostatok tekutín, dodať telu vitamíny a teplotu tlmiť dostupnými liekmi ako napríklad paracetamol. Síce sa o tom toľko nehovorí, ale aj chrípka máva smrteľné následky (25 úmrtí na 100 000 osôb). Smutným faktom je, že ohrozuje aj tehotné ženy a ročne máme dokonca aj na Slovensku niekoľko úmrtí v tejto skupine. Očkovanie proti chrípke je v tehotnosti nielen bezpečné, ale aj odporúčané. Bolo by fajn, ak by sme spoločne búrali mýty o predsudkoch, ktoré panujú v spoločnosti ohľadom medicíny tehotných. **Okrem toho je málo známe, že chrípka zvyšuje riziko infarktu srdca až 10x a riziko mozgovej cievnej príhody (porážka) 8x!** Nie moc lichotivé. Očkovanie je odporúčané všetkým, avšak nemali by ste váhať ak máte nad 65 rokov, cukrovku, astmu, nadváhu, poruchu imunity, chorobu srdca, pečene či obličiek. Rovnako ak pracujete denne s ľuďmi (poštárky, predavačky, pedagógovia, úradníčky, policajti).

Prečo je dôležité dať sa očkovať tento rok? Je to jednoduché a dostávame sa na začiatok tohto článku. Chrípka minulý rok pre Covid a s ním spojený prísny lockdown nemala priestor prejaviť svoju silu, tento rok však už opadáva celospoločenská ochota dodržiavať opatrenia, či už preto, že mnohí chorobu prekonali a cítia sa chránení protilátkami (čo však celkom neplatí, reinfekcie sú už bežné) alebo očkovaní strácajú obozretnosť a nadobudli pocit, že majú nepriestrelný štít (nie, nemáme ho). Takže chrípka príde – jej časom je február, prelom marca. Udrie v plnej sile a bude sa miešať s našim nešťastným Covidom. Keď si do chrípky „nakúpime" aj Covid, ozaj netúžim zistiť, čo to s telom narobí.

Často počujem protiargument, prečo sa nedáte očkovať, že ste chrípku napriek očkovaniu aj tak dostali. To zas nie je veľké bosoráctvo, lebo rovnako ako Covid, aj chrípka rada mutuje a uniká tým imunitnému systému. Avšak stále sa držíme toho ako pri vakcíne na Covid, že aj keď chorobu dostanete (šanca je samozrejme násobne nižšia, ak ste očkovaní), neumriete na ňu. To je práve hlavným benefitom vakcín – ostať medzi živými a bez doživotných následkov, to je celkom dobrá dohoda, čo poviete? Druhý argument, ktorý počúvame je, že chrípku ste nikdy nemali. Teší nás to, ale garancia, že ju nedostanete napríklad pri tohtoročných mutáciách to, žiaľ, nie je.

Ako každý rok, tak aj tento sa naša ambulancia pripojila k iniciatíve, ktorá vyzýva personál z ambulancií po Slovensku, aby sa dal zaočkovať a tým chránil svojich pacientov. Chceme povzbudiť k očkovaniu proti chrípke aj Vás. Vieme, že ste už unavení z toho, ako stále a všade vyskakuje slovo vakcína, ale poslaním ambulancie všeobecného lekára je chorobám predchádzať a svojim príkladom preukázať svoje presvedčenie. Nečakajte, pri chrípke lotéria určite nebude... Očkovaných je okolo 120 pacientov našej ambulancie, tým ďakujeme, že si chránia zdravie, a ostatných povzbudzujeme, pridajte sa k nám! Všetky 3 poisťovne preplácajú očkovanie bez ohľadu na vek, stačí prísť do ambulancie bez objednania cez ordinačné hodiny a zaočkujeme vás bez dlhého čakania. Ostaňte zdraví!

Katarína Zdarileková

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

(od posledného vydania)

Prišli na svet

Matěj Carda
Eliáš Líška
Eliška Vlačušková
Jakub Brštiak
Adam Mikláš
Michal Polin
Viktória Hamarová
Matej Zelenák
Emily Potaniecová

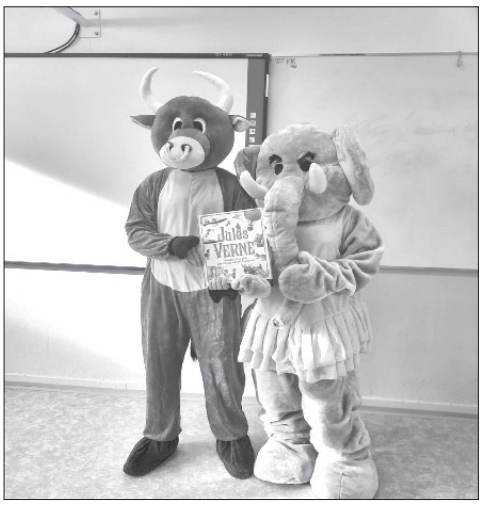
Navždy nás opustili

Elena Polívková
Anna Fačkovcová
Anna Fabová
Vladimír Močol
Stanislav Matušík
Ľubica Černická

Aktuálne informácií nájdete na internetovej stránke:

www.novesady.sk

Čitateľský maratón

September sa u nás už niekoľko rokov nesie v znamení kníh. V tomto mesiaci každoročne organizujeme čitateľské podujatie s názvom Čitateľský maratón. Vtedy číta takmer celá škola s výnimkou našich prváčikov, ktorým čítajú ich pani učiteľky.

V tieni Covidu – 19 sme aj tento rok toto podujatie zorganizovali, no museli sme jeho priebeh obmedziť z dôvodu nepremiešavania sa detí. Preto sa deviataci nemohli rozísť po škole za mladšími žiakmi a organizovať spoločné čítanie a tvorivé dielne.

Našťastie aspoň naši maskoti – slonica Ivica a býček Ýček mohli mladých čitateľov navštíviť, povzbudiť ich pri čítaní príbehov o priateľoch z lesa a následne pri ich tvorbe nádherných ilustrácií k prečítaným textom. Na oživenie čítania u prvákov sme použili bábky a malí čitatelia si mohli príbeh kamarátov z lesa aj zahrať ako divadielko.

Starší žiaci podľahli téme vedeckej fantastiky a spoznávali širokú tvorbu francúzskeho spisovateľa, zakladateľa vedeckej fantastiky Julesa Verna. Sledovali sme výplody jeho bujnej fantázie, ktoré sa však neskôr začali stávať realitou. Nautilus, jeho kapitán Nemo a bádanie v hlbinách svetových morí, Robur, vládca sveta, vznášajúci sa na lietajúcom stroji, ktorým ovládne svet, let ľudskej posádky na Mesiac či zbrane, ktoré v rukách nezodpovedných jedincov môžu znamenať katastrofu pre celé ľudstvo. Vyše osemdesiat románov sa postupne stávalo skutočnosťou a mnohé detaily boli v nich až zarážajúco veľmi dobre opísané, priam identické s neskoršími skutočnými udalosťami.

Pre čítanie starších žiakov sme si zvolili zbierku troch voľne prerozprávaných príbehov. Vybrali sme si príbeh z morských hlbín a žiaci si mohli vychutnať príbeh kapitána Nema, spoznať tajomstvá morského dna a tiež odhaliť príčinu úteku kapitána Nema z ľudskej spoločnosti. Okrem ilustrácií k prečítaným témam, žiaci vytvorili i dva priestorové obrazy s tematikou podmorského sveta, ktoré budú skrášľovať priestory školskej chodby a pripomínať dielo Julesa Verna a tiež i to, že nemožné sa môže stať skutočnosťou.

Celé podujatie sme zrealizovali s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja. Poskytnuté prostriedky sme použili na nákup knižných titulov, dvoch prenosných tašiek s bábkami a materiálu určeného pre tvorivé dielničky.

Mário Ručkay

Do školy na bicykli

Tento rok sme sa s našou školou zapojili do kampane „Do školy na bicykli“. Kampaň podporujúca zdravé, ekologické a bezpečné dochádzanie žiakov, študentov a pedagógov do škôl sa tento rok konala od 27. septembra do 8. októbra s heslom „Netrávme v aute večnosť“. Súčasťou kampane bola súťaž, v ktorej môžu školy vyhrať stojany na bicykle a vecné ceny pre žiakov.

Počas týchto dvoch týždňov sa počítali bicykle a kolobežky, na ktorých prišli žiaci do školy. Ďalšie sprievodné akcie v rámci vyučovania techniky bola prednáška o častiach a údržbe bicykla, na výtvarnej výchove kresby cesty do školy na bicykli žiakov 1. – 4. ročníka a v školskej družine preteky na kolobežkách okolo kaštieľa.

Každým dňom sa počty bicyklov a kolobežiek zvyšovali aj napriek nepriaznivému počasiu, za čo patrí veľká vďaka rodičom. Veríme, že budeme v súťaži úspešní a získame pre školu alebo žiakov vecné ceny.

Stanislav Ešše

Ochrana života a zdravia

OZO – Ochrana života a zdravia, v minulosti sme ju poznali pod názvom OČAP (Ochrana človeka a prírody) a ešte predtým ako branné cvičenie.

Na školách sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení.

V obsahu učiva je viac tém, ktoré sa odvíjajú zo základov takých oblastí, ktoré môžu prispieť k rozvoju vedomostí, zručností a návykov pre ochranu človeka a spoločnosti.

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

OZO prebieha v dvoch častiach – teoretická príprava a praktické cvičenie v prírode. V tomto školskom roku sme zatiaľ absolvovali teoretickú prípravu, kde sa žiakom v triedach poskytli teoretické vedomosti, ale aj praktické precvičenie si jednotlivých situácií, najmä v oblasti zdravotnej prípravy. Žiaci si tak postupne v jednotlivých ročníkoch rozširujú a precvičujú svoje poznatky a modelové situácie tak, aby boli v prípade potreby schopní poskytnúť kvalitnú prvú pomoc.

V dnešnej dobe je veľmi dôležité vážiť si prírodu, uvedomiť si, že sme jej súčasťou a musíme ju chrániť pre seba i ďalšie generácie. Žiaci sa postupne od 1. triedy učia, ako sa v prírode správať, pohybovať, ako ju chrániť. Naučia sa určovať v prírode svetové strany podľa orientačných prostriedkov, pracovať s mapou, buzolou, čo robiť v prípade búrky...

V časti civilnej ochrany získajú potrebné poznatky o varovných signáloch, o zbraniach hromadného ničenia a ich účinkoch, ako aj o kolektívnej ochrane, evakuácii obyvateľstva a o ochrane potravín a vody pred zamorením.

Tém, ktoré sú obsahom OZO, je veľa a ich náročnosť sa zvyšuje úmerne so zvyšujúcim sa ročníkom tak, aby na konci 9. ročníka zvládali teoretickú i praktickú prípravu v plnom rozsahu.

Jana Slobodová

Komparo 2021

Testovanie 9 – známe ako Monitor – je vyvrcholením prípravy deviatakov z predmetov matematika a slovenský jazyk.

Komparo je menej známe, ale je to možnosť vyskúšať si testovanie „nanečisto“.

Podobne zamerané otázky, odpoveďové hárky, rozsadenie žiakov, rozdielna je len atmosféra, ktorá medzi žiakmi panovala. Do lavíc zasadli bez stresu a napätia, ktoré sprevádzajú Monitor.

Deviataci si preverili vedomosti zo slovenského jazyka a z matematiky. Otázky zo slovenčiny boli zamerané najmä na čitateľskú gramotnosť, vychádzali teda z rôznych textov. Matematika preverila ich vedomosti, pozornosť a schopnosť porozumieť zadaniu úloh. Do lavíc zasadli nielen deviataci, ale aj ôsmaci. Tí mali testovanie rozšírené o test všeobecnej spôsobilosti pre štúdium. Dalo by sa povedať, že to bolo „z každého rožka troška“. Predstavivosť, schopnosť porovnávať, dopĺňať, otázky preverujúce ich inteligenciu... Ďalšie testy boli z geografie a biológie, kde si vyskúšali svoje vedomosti z daných predmetov.

A hoci výsledky ešte nepoznáme, budú preverením ich vedomostí. Ukážu nielen žiakom, ale aj učiteľom, kde majú rezervy. Deviataci majú ešte niekoľko mesiacov na to, aby si odstránili zistené nedostatky a dobre obstáli v Monitore, ktorý im môže pomôcť dostať sa na vytúženú školu.

Jana Slobodová

Začiatok školského roka 2021/2022

Školský rok sa tradične začínal nástupom na dolnej chodbe. Brali sme to ako samozrejmosť, ktorú nič nemôže zmeniť. Veď tak to bolo nielen roky, ale celé desaťročia. Už pred školou sa vytvárali skupinky, ktoré sa veselo vítali, radostne objímali a niekedy hlasným pokrikom dávali najavo, ako sa tešia z toho, že sú opäť spolu. Na chodbe potom hodnotili, ako sa kto zmenil. Dievčatá si potajomky prezerali starších chlapcov, ako zmužneli, chlapci zase dievčatá, ako sa za leto rozvinuli do krásy. A vyučujúci neveriacky pozerali, o koľko narástli, zmenili sa a dospeli chlapci i dievčatá. Po príhovore pani riaditeľky, v ktorom vždy popriala úspechy všetkým, no hlavne deviatakom, títo akosi oficiálne prevzali pozíciu najstarších na škole. Prváci, ktorí boli vždy milo privítaní, sa pozerali okolo seba – niektorí so strachom, iní s očakávaním, ale všetci s hrdosťou, že už aj oni patria do tejto veľkej školskej rodiny.

Tohtoročný školský rok sa začínal inakšie. Pred školou sa netvorili skupinky, na dolnej chodbe sa nezoraďovali triedy. Žiaci prichádzali v rúškach, po jednom, vydezinfikovali si ruky a plynulo sa presúvali do svojich tried. Až v triedach sa mohli zvítať a dať najavo svoju radosť – ale aj to s rúškami na ústach, ktoré zakrývali ich úsmevy. Prváci vstúpili do budovy školy až vtedy, keď už vyššie ročníky opustili dolnú chodbu. V niektorých rodinách sa museli rozhodnúť, či pôjde do školy s prváčaťom mama alebo otec. Pretože do školy mohol vstúpiť ako doprovod len jeden rodič.

Hoci sme podobný začiatok školského roka prežili už minulý rok, všetci sme verili, že leto so svojimi horúcimi dňami a teplými slnečnými lúčmi zlikviduje vírus a my nastúpime do školy s úsmevmi, ktoré nebudú zakrývať žiadne rúška.

Jana Slobodová

Záložka do knihy spája školy

Slovenská pedagogická knižnica s poznaním, že kreatívne čítanie motivuje žiakov, aby rozprávali o knihách so silným príbehom, premýšľali o nich a spätne sa k nim vrátili, vyhlásila čitateľský projekt pre žiakov základných škôl a stredných škôl zo Slovenskej republiky a z Českej republiky.

V tomto roku je to už 12. ročník. Pre tento symbolický ročník bola vyhlásená téma Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní. Naša škola sa do tohto projektu zapája pravidelne už niekoľko rokov. A tak žiaci jednotlivých ročníkov zasadli do lavíc a kreslili, strihali, lepili... Až vznikli krásne záložky, ktoré sme nakoniec zabalili, pripojili k nim sprievodný list a propagačné letáčiky o našej obci. To všetko sme odoslali na školu, ktorá nám bola určená ako partnerská. Cieľom bola Základná škola Grundschule Medzev, odkiaľ k nám dorazili záložky, milé slová i letáčiky o obci Medzev. Záložky získajú tí, ktorí si budú požičiavať knihy v našej školskej knižnici.

Každoročne sa vyhodnocujú školy s najlepšími a najnápaditejšími záložkami. Tentoraz sme získali diplom, ktorý bol ocenením tvorby našich žiakov.

Jana Slobodová

Bude mať počas vianočných sviatkov dôvod na oslavu aj naša Zem ?

Vianočné sviatky sú obdobím hojnosti, radosti a pokoja. Trávime spolu viac času, viac nakupujeme, obdarúvame sa, a tým pádom tvoríme aj viac odpadu. Vianoce by nemali byť o plytvaní, zbytočných darčekoch a nadmernej spotrebe jedla. Skôr o spoločne strávených chvíľach s rodinou a blízkymi a nemali by sme pri tom zabúdať ani na svoje okolie, prírodu, životné prostredie.

Prinášame Vám zopár praktických tipov, ako si užiť Vianoce a pritom zamedziť vzniku prebytočného odpadu a urobiť niečo pre životné prostredie.

Vianočné nákupy

Menej je niekedy viac. Pustite uzdu svojej fantázii a skúste obdariť svojich blízkych vlastnoručne vyrobeným darčekom, ekologickou kozmetikou či zaujímavou knihou. Vhodnou alternatívou sú nehmotné darčeky v podobe zážitkov (vstupenka do divadla či fitness centra, jazykový kurz, wellness pobyt a pod.). Ak ste sa rozhodli pre hmotný darček, vyhnite sa kope drobností a kúpte skutočne užitočnú vec, ktorá bude mať dlhodobejšie využitie.

Jedlo na vianočnom stole/predvianočné nákupy

Odpad vzniká už pri nákupoch. Preto si ich vopred premyslite a urobte si zoznam. Vedeli ste, že skoro 50 % komunálneho odpadu tvorí bioodpad? Nakupujte preto len to, čo naozaj spotrebujete. Vyberajte si trvanlivejšie potraviny a dajte prednosť lokálnym výrobkom alebo bezobalovým potravinám.

Na nákupy sa vyberte s vlastnou opakovane použiteľnou taškou a vreckami. Vyhnete sa tak nepotrebným obalom, ktoré sa po vybalení pečiva, ovocia či zeleniny stávajú okamžite odpadom.

Vianočný stromček, ozdoby a osvetlenie

Dajte prednosť prírodným materiálom, kúpte si živý stromček v kvetináči, alebo si naaranžujte vetvičky do vázy. Za uváženie stojí kúpa izbového ihličnanu, ktorý je celoročne krásny a práve na Vianoce mu môžete dať vianočný šat. Originálny a jedinečný stromček sa dá vyrobiť z konárov alebo z kníh, ktoré je možné spestriť ozdobami alebo osvetlením.

Ozdoby a vianočné dekorácie si môžete vyrobiť z prírodných materiálov (drevo, ihličie, šišky, šípky, škorica, sušené ovocie a podobne), ktoré budú isto jedinečné a s vôňou prírody. Ideálnou a úspornou formou vianočného osvetlenia sú LED žiarovky, spotrebujú totiž oveľa menej energie a vydržia dlhšie oproti klasickým. Darček odporúčame zabaliť do recyklovaného papiera alebo papiera a tašiek z minulých Vianoc.

Balenie darčekov nemusíte obmedziť len na papier, môžete skúsiť napríklad aj látku.

Vianočné pozdravy

Využite SMS, e-mail, alebo WhatsApp či Messenger. A ak do pozdravu vložíte kúsok seba a zakomponujete nejakú milú fotku, určite príjemne potešíte rodinu či priateľov. Sú rovnako osobné ako pohľadníc.

Ako správne zatočiť s odpadom, ktorý vznikne počas sviatkov?

Živý stromček:

každoročná dilema. Dekorovanie domácností živým vianočným stromčekom je tradíciou už od nepamäti. Jednou z najväčších nevýhod je však jeho trvácnosť. A ako sa ho zbaviť po Vianociach? Dá sa vyniesť na skládku bioodpadu. Aj nábytkársky koncern IKEA každoročne zbiera vianočné stromčeky, ktoré využíva na biomasu. Vedeli ste, že z nich na Slovensku tento rok prvýkrát vyrobili nový nábytok? Aj použitý vianočný stromček môže mať príbeh so šťastným koncom. Nezabudnime ho zbaviť všetkých ozdôb.

Papierové obaly z darčekov, papierové krabice, letáky, obaly z múky:

patria do modrého kontajnera či vreca na papier, pokiaľ nie sú znečistené, mokré a mastné.

A nezabudnite odpad pred vyhodením stlačiť.

Plastové obaly z potravín, darčekov, kozmetiky, plastové fľaše, tégliky z jogurtov:

patria do žltého kontajnera alebo vreca určeného na plasty. Aj tu platí, že obaly je potrebné zošliapnuť a zmenšiť ich objem. Nesmú obsahovať zvyšky tekutín, jedla či kozmetiky.

Zaváraninové poháre, sklenené črepy, fľaše:

patria do kontajnerov na jednotlivých stojiskách v obci. Fľaše a obaly nie je nutné umývať, stačí len dôkladne odstrániť ich obsah.

Žiarovky, batérie z hračiek či svetelných dekorácií:

môžete ich odovzdať v obchodoch, kde sa tieto výrobky predávajú.

Svetlá a svetielka, pokazené domáce spotrebiče:

zber elektroodpadu je dvakrát do roka, ale aj predajne elektrospotrebičov, ktoré prevezmú elektroodpad bezplatne.

Zvyšky jedla:

šupky z ovocia či zeleniny, škrupiny z vajec, vrecká z čaju a podobne patria do bioodpadu alebo sa dajú kompostovať v domácich kompostéroch, pokazené potraviny alebo zvyšky vareného jedla či potraviny živočíšneho pôvodu treba vytriediť do kuchynského odpadu.

Použitý kuchynský olej:

dá sa odovzdať v uzatvorenej nádobe na niektorej z čerpacích staníc, v blízkosti niektorých super- marketov. V našej obci je možné nájsť kontajner na použitý olej v materskej škole.

Textil a obuv:

môžete posunúť známym, ktorí ich využijú, darovať charite, odovzdať na zbernom dvore alebo vhodiť do kontajnerov určených na šatstvo.

Staré alebo nepotrebné hračky:

darujte niekomu, komu ešte urobia radosť.

AK SPRÁVNE TRIEDIME, SVET JE KRAJŠÍ.

MAJTE NA PAMÄTI NASLEDOVNÉ PRAVIDLÁ:

- Snažte sa odpad netvoriť vôbec.
- Zálohované obaly nepatria do koša, vráťte ich do predajne.
- Dodržiavajte farebnú abecedu triedenia: sklu patrí zelená, papieru modrá, plastom žltá, kovom červená a nápojovým kartónom oranžová farba. Napovie Vám aj označenie na obale: 20 21 22 ... Riaďte sa pravidlami svojej obce.
- Len vytriedený odpad sa dá zhodnotiť a recyklovať.
- Trieďte odpad, oplatí sa to. Za vytriedený odpad občan neplatí, jeho zber hradia výrobcovia prostredníctvom OZV ENVI - PAK.
- Obal označený patrí do triedeného zberu.

www.triedime.sk www.envipak.sk www.vezmisi.ma

NOVOSADSKÉ ČRIEPKY HISTÓRIE OD ROKU 1941

Kultúrny dom.

Každým dňom bolo nám jasnejšie, že treba postaviť kultúrny dom väčších rozmerov, kde by sa prednášky, divadlá a slávnosti mohly dôstojne odbavovať. K riešeniu tejto otázky stavby obecného kultúrneho domu sa chopili miestny ved. notár Ján Malinovský a vládny komisár obce Štefan Michalík, ktorí na túto stavbu obdržali 20 000 Ks župnej podpory. Ďalej vládne nariadenie sľúbilo poskytnúť na takúto stavbu do 40% štátnej subvencie. Táto sa síce neobsiahla, ale tiež netvorila prekážku k tomu, aby sa vo veci stavby neurobily prvé kroky.

Za 60 000 Ks sa postavil kultúrny dom z tvrdého materiálu na vyvlastnenom pozemku ležiacom naproti notárskemu úradu v rozmere vyše kat. jutra.

Následkom nedostatočných finančných prostriedkov nemohla byť už v tomto roku na tomto dome stolárska a inštalatérska práca prevedená, a takto pre všeobecne ťažké vojnové časy nemohol byť svojmu účelu odovzdaný. Sme však presvedčení, že ako to len pomery dovolia, bude tento dom úplne vystrojený a zariadený, aby sa v ňom mohla prevádzať nerušená kultúrna činnosť k tomu povolaných pracovníkov. Touto stavbou sa aspoň čiastočne splnil stavebný program HSĽS na rok 1941.

Poslovenčenie priezvisk.

Ideologia Slovenského slobodného štátu a národa priniesla so sebou uvedomelosť jedincov národa vo svojej slovenskosti a postavila zároveň aj požiadavku, aby jedinec aj navonok už svojím menom jasne dokumentoval svoju spolupatričnosť k národu slovenskému. Takto sa prikročilo k renacionalizovaniu mieru v našej obci. Poslovenčili si mená nasledovní:

Ved. notár Mitter – na Malinovský,
pekár Magát – na Májový,
cestár Solgaj – na Sokol,
obch. Lad. Lányi – na Laník.

Menovaný takto splnili svoju povinnosť voči národu slovenskému.

Pokračovanie v ďalšom vydaní občasníka.
Zdroj: Pamätná kniha obce Ašakerť. Text neprešiel jazykovou úpravou, zámerne sme ho ponechali v pôvodnej verzii.

HISTÓRIA OBCE SILA OD ROKU 1936

Učitelia.

V tomto roku vystriedali sa títo učitelia: Dr. Augustín Zvalo, spr. školy, ktorý v marci bol menovaný za úradníka na Mšano v Bratislave. Jeho nástupca Jozef Hric odišiel od 1. sept. do Hajnej Novej Vsi. Druhá učiteľská sila po zrušení II. tr. bola pridelená v máji na Štát. ľud. školu do Kuzmíc.

Počasie.

Rok 1939 začína sa tuhými mrazy, ktoré trvajú do konca januára. V nasledujúcich dvoch mesiacoch počasie začína sa meniť. Prichádzajú jarné výdatné dážde, po ktorých normálne sa ztepluje. Mesiac apríl je premenlivý, máj teplý a daždivý, preto rastlinstvo neobyčajne bujnie. V júni popri tichých dážďoch prichádzajú neobvyklé búrky s víchricami, ktoré zapríčinily poľahnutie obilia. Od poslednej štvrtiny júna do prvej polovice augusta počasie bolo veľmi priaznivé. Hospodári mohli nerušene sožať, posvážať a omlátiť. Vdruhej polovici augusta opäť prichádzajú dážde, ktoré trvajú skoro celu jeseň. Mrazy a sneh v jeseni sa objavujú neskoro, prichádzajú až koncom decembra.

Úroda.

Jarné mrazy tohto roku v tunajšom kraji nepoškodily ovocné stromy. Urodilo sa neobyčajne mnoho ovocia. I úroda obilnín a okopanín je tiež veľmi dobrá.

Dobytok nevyhynul, iba medzi hydinou v letných mesiacoch objavil doch.

Podniknutia.

Mladší ľudia lepšie chápu význam ovocného stromu. Začínajú mu venovať zvýšenú pozornosť. Toto možno pozorovať aj v obci Sile, kde obecné zastupiteľstvo so starostom M. Plačkom, podobne ako i v minulom roku dalo na svojich ľadom stojacich pozemkoch vysadiť 60 kusov čerešní a 30 kusov jabloní.

I podobným porozumením začínajú občania chápať aký význam má dobrá cesta pre hospodárstvo. V mesiaci júni sa dávajú do novej práce. Štrkom vyvážajú poľnú cestu zo Sily do Ašakerti.

Pokračovanie v ďalšom vydaní občasníka.
Zdroj: Pamätná kniha obce Sila.
Text neprešiel jazykovou úpravou, zámerne sme ho ponechali v pôvodnej verzii.

VIANOČNÉ TVORENIE PRE NAJMENŠÍCH

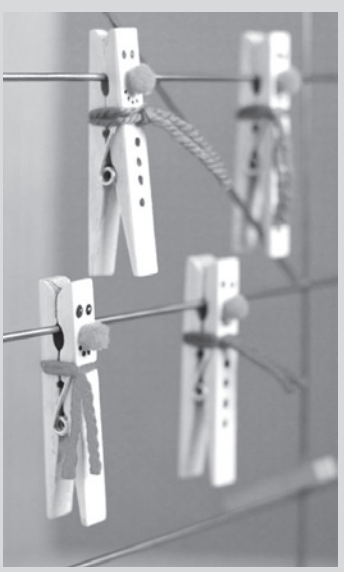
Vyrobte si roztomilé vianočné ozdôbky spolu s vašimi deťmi.

Už je tu čas, kedy sa domácnosti menia do vianočného šatu. Na rozdiel od obchodov, ktoré začali už v októbri, je to teraz už úplne v poriadku.

Tipov na tvorenie je niekoľko, sami ich určite veľa poznáte. My vám predstavíme ďalšiu výzdobu, ktorú si môžete vytvoriť v tohtoročnom adventnom čase. Čakanie na Ježiška je totiž dlhé, tak si ho poďme spoločne skrátiť a vyzdobiť si domov.

Jednoduchosť je pre mini detské tvorenie zásadné. V jednoduchosti je totiž krása. A s pridanou hodnotou detskej fantázie potom vznikajú roztomilosti pre rodičov. A čo je najpodstatnejšie? Nepotrebujete nič, čo by ste nemali doma. Prinášame Vám teda zopár tipov, ako príjemne stráviť toto krásne obdobie s Vašimi deťmi.

redakcia
zdroj: internet

Harmonogram vývozu komunálneho a separovaného odpadu v roku 2022

obec Nové Sady

január
14
20
21
28

február
10
11
15
25

marec
2
10
11
16
16
25
30

apríl
2
8
12
13
20
22
27

máj
6
11
11
20
25

jún
1
3
8
10
17
22

júl
1
6
7
8
15
20
29

august
3
3
12
12
17
26
31

september
7
9
14
16
23
28

október
1
7
7
12
20
21
26

november
4
9
14
18
23
29

december
2
13
16
30

BIO ODPAD

ÁNO: zbytky ovocia, zeleniny, starý chlieb, tráva, ozreky zo stromov, lístie, burina, usadenina z kávy, čajové vrecko, piliny a hobliny

NIE: kosti, zvyšky mäsa, uhynuté zvieratá, časopisy, exkrementy zvierat, plasty, kovy, sklo, cigaretové ohorky

PAPIER

ÁNO: noviny, časopisy, kancelársky papier, zošity, reklamné letáky, katalógy, kartóny, papierové tašky, papierové obaly

NIE: použité plienky a hygienické potreby, nápojové kartóny, alobal, celofán, dechtový papier, kopírovací papier, lepiaca páska,kovové alebo plastové časti papierových výrobkov

PLASTY + KOVOVÉ OBALY + VKM

ÁNO: PET fľaše, fólie, plastové obaly od potravín (kečupov, horčíc, jogurtov a pod.), plastové tašky, vrecká, obaly od kozmetických a čistiacich prostriedkov (šampóny, aviváže a pod.), plechovky, hliníkové fólie, nápojové kartóny (obaly od mlieka, džúsov a pod.)

NIE: znečistené plasty, podlahové krytiny, novodurové rúrky, obaly z nebezpečných látok (napr. chemikálií, motorových olejov, farieb a pod.), guma, molitan, polystyrén, znečistené kovové obaly, veľké a ostré kovové predmety

KOMUNÁLNY ZBYTKOVÝ ODPAD

ÁNO: odpad bez možnosti vytriedenia

NIE: elektroodpad, objemný odpad, stavebný odpad, nebezpečný odpad, biologický odpad zo záhrad a horúci popol

ELEKTRO + NO

VEĽKOOBJEMOVÝ ODPAD **9.4.2022 - jarný 8.10.2022 - jesenný**

